

BIBLIOTECA
NAȚIONALĂ ROMÂNĂ

DESPRE MÂNDRIE ÎNDEOBȘTE

Să privim, mai întâi de toate, mândria. Mândria! Care dintre noi nu a întâlnit-o? Care dintre noi nu s-a înțepat în spinii ei? Cine nu a îndurat batjocura și biciuirile ei? Cu toții o cunoaștem din viața noastră, căci o întâlnim adeseori. O aflăm pretutindeni unde trăiesc oameni. Aleargă pe străzi, se arată trufașă și îngâmfată prin piețe, pășește plină de sine prin locurile publice. Tronează plină de importanță în fotoliile moi ale instituțiilor. Intră chiar și în biserică, manifestă o trufie fariseică. Pătrunde până și în chiliile călugărilor. Ea răzbate din orice persoană de vază,

se ivește aproape la fiecare fereastră. Este plină de sine, trufașă, sulemenită și fardată, și trece încrezătoare și mulțumită de sine pentru a fi văzută de toți. Firea ei nu îi îngăduie să se ascundă. Ea vrea să strălucească și să uimească. Vrea să fie obiectul atenției și al admirației tuturor. Ea singură se arată pe sine și, pentru a fi văzută de pretutindeni, caută să stea la înălțime. Mândria caută să urce tot mai sus. Uneori chiar se avântă spre înălțimi amețitoare.

Când diavolul L-a ispitit pe Iisus Hristos a făcut-o pe înălțimea unui munte. Nu s-a coborât în adâncul suferințelor și umilințelor, așa cum Dumnezeu Tatăl a făcut mai târziu cu Mântuitorul, ci L-a ridicat pe loc înalt, făgăduindu-I lucruri mari: îmbelșugare, slavă omenească și stăpânire asupra lumii întregi. Făcea multe făgăduințe, dar putea el, oare, să dea ceva? Nu, pentru că el însuși nu are nimic, decât numai răutatea, mândria și focul iadului.

Așa cum a făcut duhul cel viclean cu Iisus Hristos, ridicându-L pe mun-

tele înalt al ispititorilor, așa face și cu noi; ne ridică pe înălțimi, ne cumpără cu făgăduințe mincinoase și înșelătoare, ne prinde cu laude lingușitoare, ne trufește în ochii noștri, ne procește belșug, bogății și slavă, ne așază pe un loc înalt, ce nu ne este propriu, unde ni se poate face ușor rău de înălțime și de unde ne poate doborî cu ușurință în prăpastia veșnicei pierzării. Și cu cât ne ridică mai sus pe scara mândriei, cu atât mai adânc ne va azvârli de acolo, și cu atât mai îngrozitoare va fi prăbușirea.

TREPTELE MÂNDRIEI SLAVA DEȘARTĂ

Trei sunt treptele mândriei.
Prima, inofensivă la prima
vedere, este *slava deșartă*.

Diavolul este viclean și nu-l înalță pe om dintr-odată la o înălțime amețitoare, ci caută, mai întâi, să trezească în el năzuința după dobândirea slavei. Slava deșartă înseamnă căutarea slavei omenești – păguboasă, goală, deșartă. Marele cunoscător al virtuților și patimilor omenești și fin psiholog al vieții duhovnicești, Sfântul Ioan Scărarul, socotește că slava deșartă și mândria sunt momente diferite în evoluția aceiași patimi. După cuvintele sale: „diferența dintre aceste două patimi

este aceeași ca dintre copil și bărbat... Slava deșartă este începutul, iar mândria sfârșitul" Omul iubitor de slavă deșartă a simțit gustul dulceței otrăvitoare a slavei omenești și de aceea caută numai lingușiri și laude. Această patimă își arată întreaga sa vrăjmășie față de Dumnezeu încă din pântecul mamei. Iubitorul de slavă deșartă caută și însetează după slavă atunci când aceasta aparține numai Dumnezeului Celui Veșnic (Deuter. 32, 3; Luca 2, 14). Cuvântul lui Dumnezeu strigă totdeauna și pretutindeni: „*Fie slava Domnului în veac!*” (Ps. 103, 31)

Psaltirea, mai cu seamă, este plină de preamărire adusă lui Dumnezeu și de cununi de laudă pentru lucrările Lui minunate (Ps. 135, 137, 145-150). Și iată, iubitorul de slavă deșartă uită că și el este chemat să aducă slavă Creatorului. El, sărmanul, îndrăgostit de sine, se crede el însuși dumnezeu și caută slavă pentru sine. De aceea, Sfântul Ioan Scărarul are dreptate atunci când îl numește pe omul iubitor de slavă deșartă „creștin închinător la idoli”. Și mai neobișnuit este faptul că

slava deșartă se poate strecura chiar și în sufletul credincios și evlavios. Un astfel de om începe să se laude chiar și cu faptul că îl slăvește pe Dumnezeu. Slava deșartă nu cunoaște nici un fel de opreliști și hotare. Ea găsește pretutindeni prilej de iubire și laudă de sine. Sfântul Ioan Scărarul a dezvăluit acesta în chip deosebit în următoarele cuvinte: „Așa cum soarele strălucește la fel pentru toți, tot astfel și slava deșartă se laudă cu toate virtuțile, străduințele. De pildă, sunt stăpânit de slava deșartă când postesc; îngăduindu-mi însă o anumită mâncare, ca să nu fie cunoscut de ceilalți postul meu, iarăși mă stăpânește slava deșartă pentru chibzuința mea; îmbrăcându-mă în haine luxoase sunt biruit de deșertăciune, schimbându-le în haine nearătoase. Iarăși sunt stăpânit de modestia mea. Încep să vorbesc, slava deșartă mă cuprinde; voiesc să tac, iarăși slavei deșarte mă predau. Oriunde voi azvârli acest spin el tot cu vârful în sus va sta.”*

*Sfântul Ioan Scărarul, *Scara*, cuvântul XXI. Despre slava deșartă cea cu multe chipuri.